

פסק דין

אודות גט שניתן בעל כרחו*

אוצר החכמה

השו"ת המובא בספר הגאון אמיתי מה"ו מופת הדור כבוד מוהר"ר יחזקאל סג"ל לנדא אבד"ק פראג [נודע ביהודה מהדורא קמא] באבן העזר סימן ע"ה דף צ', ונתחבטו בדבר הזה כל גדולי הדור דמדינת אשכנז ופולין, ונתגלגל הדבר ויצא פסק דין מהני חבורתא בע"מ ווארשי, כאשר מבואר ומפורש העתק הפסק דין אות באות בדין הזה).

קול ענות נשמע מקצוי ארץ מגדולים חקרי לב רוכבי אתונות יושבי על מדין ה"ה הרבנים המאה"ג גאונים מפורסמים דמדינותינו מדינת פולין ומדינת אשכנז, היוצאים מלחמה השערה בשערים המצויינים בהלכה בחריפות ובקיאות יורדים במצולת ים התלמוד ופסקי הלכות ראשונים ואחרונים כל אחד לפי מידתו, ארוכה מארץ מידתם, אילו פוסלין ואילו מכשירין, אילו אוסרין ואילו מתירין, ונתגדלה המדורה בכל הגולה, בדבר הגט בעל כרחו שגירש הרב המאה"ג המופלג מוהר"י העשיל נ"י בהרב הגאון המנוח מוהר"ר מנחם זצ"ל, את אשתו הראשונה הצדקנית מרת וויטוש בת הרב המאה"ג המנוח מוהר"ר יוסף זצ"ל סג"ל לנדא, בק' טארניפאל, על פי הרבנים המאה"ג שהיו באותה אסיפה בק' הנ"ל, ויצא מאתם פסק דין לגרשה בעל כרחו. ונתעורר מדנים עורכי כידן זה לעומת זה, ומראים פנים בהלכה, כל אחד לפי זוהר שכלו הקדוש, ובין דא לדא האשה הצדקנית מרת וויטוש הנ"ל יושבת עגונה עלובה וגלמודה וצועקת במר נפשה באמרה, אנוכי לבדי נשארתי יחידה לאבי הרב המנוח זצ"ל, ולמה יכבה נר אבי, בעינא חוטרא לידי ומרא כו' (עיין כתובות סד.), פוטרני בגט כשר מרצוני, גם תסלק סך עצום שהכנסתי לנדן כתובתי ותוספתא העולה לסך תשעה עשר אלפים זהובים פולש ת"ק זהובים ונכסי מלוג ובגדים ותכשיטין העולה לסך עצום, ועל הכל קיבלה רק כפי הרשימה מכבוד הרב הגדול הנגיד המפורסם מוהר"ר חיים סג"ל לנדא נ"י האבד"ק פודקאמין.

והרב מוהר"י העשיל נ"י הנ"ל השיב על אמרי, שגט שנתן לה בק' טארניפאל בעל כרחו, הי' על פי כנופי הרבנים המאה"ג המפורסמים שיצא מאתם פסק דין לגרשה בעל

* מכתב יד ירושלים מספר 1282-4. וכבר התפרסם בקובץ "כרם שלמה", שנה ח' תשמ"ה קובץ ב', ניו יורק. ראה אודות גט זה שם, ובקובץ "בית אהרן וישראל" שנה י' תשנ"ה קובץ ג'. על "פסק דין" זה חתומים רבי יצחק אייזיק מפילץ אב"ד עלקוש ואושפיצין, ורבי ישראל מפינטשוב, והמרוצה לשני הצדדים ה"ה רבי אשר מפרשעדבורז. וניתן לומר כי הוא זה הגאון החריף רבי אשר מפרשעדבורז, אביו של רבינו היהודי הק' מפרשיסחא, שנסתלק בג' שבט תקנ"ח.

כרח, וחוששני מחטאת שלא למעול מעל בחרמי גבוה מאור הגולה רבינו תם שלא להוציא לעז על הגט, וגם חושש שלא יהי' שיחה בפי הבריות שנשא אשתו השני, גם כן בת גדולים חוחים וסגנים, על אשתו הראשונה שנתגרשה שלא כדת, לזאת ממאן הרב מוהרר"י העשיל הנ"ל לגרשה שנית. ובדבר מתן דמים, רוצה להציל נפשו מדמים על ידי התראות והזמנות וכתבים מכתבים שונים שמראה שכבר סילק לאשתו הראשונה את המגיע לה, והאשה מ' וויטוש מראה כנגדו שטרי בירורין, זה לעומת זה, כל אחד מהצדדים מוציאים תכריך שטרות לזכותו.

והנה כמה שנים שעברו בלי מנוח, רודפת האשה מ' וויטוש את המגרש בעל כרח הרב המאה"ג מוהרר"י העשיל הנ"ל, ואין לדבר סוף ותכלית. וכעת באו הצדדים ה"ה הרב המאה"ג מוהרר"י העשיל הנ"ל, ואשתו הראשונה מ' וויטוש הנ"ל, הנה עיר מלוכה ווארשי, וקימו וקיבלו הצדדים בקנין גמור אנב סודר ובכל אופן המועיל על פי תקנת חכמינו ז"ל לאשר ולקיים כל אשר יצא מפי הבוררים שבחרו הצדדים זבל"ב וזבל"ב, והחמש המכריע המרוצה לשני הצדדים, ולקיים את הדין אשר יוחרץ, כמבואר בארוכה בכתב בחירה שחתמו הצדדים שניהם כאחד, והזדקקנו לטענותיהם והאריכו בארוכה כל אחד את טענותיהם זה לעומת זה.

ואחר העיון היטב הדק, האמת יורה דרכו, בדבר המבוכה נידון הגט הניתן בעל כרח, לולי זאת לבד החרשנו, וידינו היו מסולקים מלהכניס את עצמינו בין ההרים הגדולים אשר נתחבטו בדבר הזה כל גדולי הדור ממדינות פולין ואשכנז, ובאתר דאית תמן גבר מאן יעיל בר נפחי לתמן. אך חדשים נראה לנו בעליל, שהאשה מ' וויטוש הראה לפנינו שלשה גביות בית דין, משלשה כיתות עדים שהוגבה בשנת תקכ"ו לפ"ק, שני גביות בית דין מק' טארניפאל, וגביית בית דין השלישי מק' אולעסק, שהגט נקרע קודם שהגיע ליד האשה מ' וויטוש הנ"ל, ומראת ראיות כמבואר לקמן להחזיק עדותן של שלשה כיתות עדים הנ"ל. ותובעת האשה מ' וויטוש דינא קא בעינא על פי דת ודין תורתנו הקדושה, או תתירוני להנשא לאיש לבל תתעגן, או לכוף את האיש מוהרר"י העשיל הנ"ל לפטרוני בגט כשר ברצונה. ולאשר שהרבנים המאה"ג גדולי הדור הנ"ל עדיין לא ראו ולא ידעו את המעשה קריעת הגט הנ"ל, לזאת אנחנו מצאנו את עצמינו כמחויבים בדבר להזדקק ולחרוץ הדין ודת תורה כפי אשר יורנו מן השמים בלי שום פני' ח"ו.

וזאת אשר יצא מאתנו על פי פסק דין גמור, לאשר למראה עינינו היו שלשה גביות בית דין משלשה כיתות עדות הנ"ל שהעידו בבית דין כשר בק' טארניפאל ובק' אולעסק שהגט בעל כרח הנ"ל נקרע קודם שהגיע ליד האשה הנ"ל, וכבוד הרב המאה"ג מוהרר"ר שלמה ג"י היילפרין אבד"ק טארניפאל שלח ידו במכתב שבא על החתום ביום ה' חנוכה המזבח שנת כוש"ר לפ"ק וקיים בחתימתו הגביית בית דין שנגבה בעירו בק' טארניפאל שהגט בעל כרח הנ"ל נקרע קודם נתינת הגט לידה שנגבה כד"ת. וגם כבוד הרב המגיד דק' טארניפאל הח' מוהרר"ר וואלף במוהרר"ר שמואל, נתן עדותו במכתב שהעדים שהעידו בבית דין בק' הנ"ל כולם כשרים ובחזקת כשרות, ובדבר הרינון על עד אחד משלשה כיתות

עדות הנ"ל שרצו לפוסלו להעיד מחמת עבירה, או שהי' נשכר מן האשה מ' וויטוש להעיד, מחזיק הרב המגיד הנ"ל בעדותו שכולם כשרים הן, ואם השוכר נחשד לשכור, כל ישראל מי נחשדו. ויתר מאלה הי' למראה עינינו עדותו של כבוד הרב המאה"ג אבד"ק זבאריש ובית דינו, איך בביאת הרב מוהרר"י העשיל הנ"ל לקהילתו ק' זבאריש לכתוב הגט הנ"ל ולשלחו משם על ידי שליח להולכה, נכתב אז הגט על נייר הנקרא פאפיר כמנהג העיר, וגדרו בגדר אמיץ וחזק שימסר השליח להולכה את הגט הנ"ל ליד האשה מ' וויטוש בפני בית דין שלשה דיינים מומחים, וכעת אין ביד הרב מוהרר"י העשיל להראות רא' ברורה שנמסר הגט בעל כרחו בפני שלשה דיינים מומחים כנ"ל, רק מראה לפנינו חתימת ידי שנים עדים שחתמו את עצמם ובאו על החתום עדי מסירה שלא העידו עדותן בבית דין מפיהם, רק מפי כתבם שחתמו את עצמם כנ"ל.

ופוק חזי הני אשלי רברכי ה"ה הרב הגאון המפורסם מוהרר"ן הירץ אבד"ק דובנא, וכבוד הרב הגדול המפורסם מוהר"ר חיים צאנזר, אשר ישבו בכנופיא אצל הפסק דין בק' טארניפאל, שפסקו ליתן גט בעל כרחו, הן תוי עדיהן במכתב קדשם, דעשו סמוכין אצל הפסק דין בנתינת הגט בעל כרחו, שיסלק כתובתה ליד הרב המופלג הנגיד המפורסם מוהר"ר חיים סג"ל לנדא אבד"ק פודקאמין, כאשר נקצב עליו מפי הקדוש ה"ה הרב הגאון המפורסם מוהר"ר יחזקאל סג"ל לנדא נ"י אבד"ק פראג, בכל אשר יאמר כי הוא זה, כי הם להזכיר להפסיד כתובתה, ובמפורש מבואר במכתב הנ"ל בזה הלשון, רק בגופא דעובדא הן בכחיבת ומסירת הגט, וגדון הכתובה, יקוב הדין את ההר ביניהם, ותוי רבנן עיריהן במכתבם הנ"ל בזה הלשון, יום ג' י"ג אייר תקכ"ואו לפ"ק, הרי ראו וחזו מאי דקמן, דבי דינא רבא הנ"ל דשריא, ופסקו ליתן הגט בעל כרחו, הם אמרו והם אמרו, שבדבר כתיבת ומסירת הגט יקוב הדין את ההר שביניהם, והוכפל אמרות שני הרבנים הנ"ל במכתב אגרת מיוחד להרב מוהרר"י העשיל הנ"ל, בתואר לשונם הזך בזה הלשון, שלא ירדנו לשכור אף מקצת כתובתה, וסמכנו על הרב הגדול המפורסם הנגיד מוהר"ר חיים סג"ל לנדא אבד"ק פודקאמין כפי שקצב הגאון מופת הדור מוהר"ר יחזקאל סג"ל לנדא אבד"ק פראג, וחלילה לנו לדונה כמורדת.

גם זאת ראה ראינו מכתב הגאון המפורסם מוהר"ר ארי' ליב אבד"ק הנובר, שהוא הי' אחד מהמנויין תוך סגל חבורה הרבנים המאה"ג שפסקו ליתן גט בעל כרחו בק' טארניפאל, ושלח ידו במכתב לפתוח בשלום, באופן שיתן הרב מוהרר"י העשיל איזה סך מסוים ותקבל האשה גט בבית דין צדק, ומה לנו להכניס עצמינו בפרצה דחוקה כדינא ודיינא, הלא היא עדיין פנוי' ויכולה לקבל גט מרצונה וכסף מכנים וכתב מוציא, וכל אחד על מקומו יבא בשלום, עכ"ל הרב הגאון דק' הנובר כנ"ל.

והנה כבוד הרב הגאון מופת הדור מאור הגולה נשיא הלויים כבוד מוהר"ר יחזקאל סג"ל לנדא אבד"ק פראג אשר יצא טבעו בעולם בשמו הטוב בכל המדינות, הוא דוד האשה מ' וויטוש הנ"ל, אשר בחריפותו מרעיש הארץ ומלואה בגדון הגט ובגדון דמי כתובתה וגדוניא, ואם נאמר שהגאון הזה דעתו קרובה אצל כת אחיו מ' וויטוש הנ"ל בדבר הנוגע

לממון שאפילו משה ואהרן פסולים זה לזה, מיהו איסורא מממונא לא ילפינן, חלילה להרהר אחר הגאון החסיד המפורסם בכל הגולה שיעבר ד"ת ח"ו ליתן פתחון פה לבית דין לחלוק להתיר חרם מאור הגולה חרם ר"ת בהוצאת לעז על הגט, ובוודאי אין לפקפק בזה, וטעמו ונימוקו עמו וכתורה יעש.

ואחר כל הדברים האלה הנאמרים בענין כנ"ל, כבוד הרב המופלג מוהרר"י העשיל הנ"ל אשר גירש אשתו הראשונה בעל כרחא ונשא את אשתו השני, חולין הוא לנו להאשימו ולתת עליו חטאות, כי לא תלה הדבר בעצמו, רק תלה במעשה בית דין חשוב הרבנים המאה"ג שהתירו הפרושים, ובלי ספק טעמם ונימוקם הי' עמם, ועל פיהם גירש בעל כרחא ונשא אשתו השני, וכעת שבאו עדים והעידו שלשה כיתות עדים בפני בית דיען חשוב שבשלשה מקומות, שהגט נקרע קודם שהגיע לידי האשה מ' וויטוש הנ"ל, ונעלמה הידיעה ממנו תחילה, עד עתה בראות גביית בית דין, לזאת הרב מוהרר"י העשיל הנ"ל מנוקה מעון זה, ולית דין צריך בושש, חלילה לנו לחשוב לו ולה לעון.

ולדינא, בדבר שנתחדש בגביית בית דין שלשה כיתות עדים הנ"ל שנקרע הגט קודם שהגיע ליד האשה הנ"ל, ואנן קיימא לן, מי שגירש את אשתו בגט כשר ויצא קצת לעז על הגט מותר לכופו לתת גט אחר, כמבואר באבן העזר סימן קנ"ד סימן כ"א הגהת רמ"א, ותורתנו הקדושה דרכי נועם, ואת אשר גזר מוריננו ורבינו מאור הגולה שלא להוציא לעז על הגט, מטעם תיקון עולם שלא לעגן בהוצאת לעז על הגט, אך שלא במקום עיגון דליפק תקלה ח"ו, לא גזר.

לזאת יצא מאתנו בתורת פסק דין גמור שהרב מוהרר"י העשיל מחויב ליתן גט כשר ופטורין לאשתו הראשונה מ' וויטוש הנ"ל מחדש בלי איחור ועיכוב פה עיר מלוכה ווארשי קודם שבת קודש הסמוך והבע"ל כדן וכד"ת. והאשה מ' וויטוש מחויבת לקבל גט הנ"ל מרצונה אף על ידי שליח להולכה פה עיר מלוכה ווארשי ממקום למקום. ואם תמאן האשה מלקבל גיטה הנ"ל מרצונה כד"ת, אז אבדה האשה מ' וויטוש זכותה הן בעסקי הגט, הן בעסקי ממון שתובעת ממנו, אין לה דין ודברים על הרב מוהרר"י העשיל, אחר שחמאן בקבלת גיטה ברצונה. וחלילה להרב מוהרר"י העשיל מלעכב נתינת הגט כנ"ל אף על ידי שליח להולכה פה עיר מלוכה ווארשי ממקום למקום לזמן המוגבל קודם שבת קודש הסמוך והבע"ל. ואם יעכב הרב מוהרר"י העשיל בנתינת הגט כנ"ל, אזי רשות ביד האשה מ' וויטוש הנ"ל לכופו עד מקום שידה מגעת, אף בערכאות של גוים עד שיאמר רוצה אני.

והנה אנחנו הח"מ מצטרפים את עצמינו עם הרבנים המאה"ג גאוני מדינות פולין ואשכנז לחזק החרמות ושמתות עד מקום שידינו מגעת נגד הרב מוהרר"י העשיל הנ"ל אם יסרב בדבר הגט כנ"ל, וחלילה לו לזוז וזיז כל שהוא מפה עיר מלוכה ווארשי עד אחר שיגרש את אשתו הראשונה מ' וויטוש כנ"ל, ויקח הרב מוהרר"י העשיל כתוב וחתום מבית דין שישבו בסידור הגט הנ"ל, כדי שלא יתעורר שוב ח"ו איזה עירעור או לעז אחר זמן, ושל' על דייני ישראל. ובטחנו שכל בית דין צדק ויפה וכל הירא וחרד לדבר ה' יתנו כל המצילים ומגינים שיקוים כנ"ל בלי איחור ועיכוב, ובאילו אמרו מקדימין.

ובדבר הנוגע אל הממון שתובעת מ' וויטוש כתובתה ונדוניא ונכסי מלוג וכל אשר הכניסה מבי' אבוי' סך עצום, ואת אשר קיבלה כפי הרשימה מהרב מפודקאמין, טוענת שאין מגיע הסך בהרשימה לשליש ולרביע המגיע לה, והוציאה האשה הנ"ל שני שמרי חוב בחתימת יד הרב מוהרר"י העשיל הנ"ל, שמר חוב אחד על סך שמונים אדומים, ובתוך כתבי זכיותיו של הרב מוהרר"י העשיל הנ"ל שמראה, מבואר בתוכם סך שמונים אדומים שבשט"ח הנ"ל, ולית מאן דפליג עלי', ושטר חוב שני על סך שמונה מאות אדומים שפעצ', הנכתב בכל אופן היותר מועיל ובקיום הנפק חתימתו של הרב מוהרר"י העשיל הנ"ל, ותובעת הסך שמונה מאות אדומים הנ"ל והוצאות והזיקות ועיכובים, וטענתה שהשט"ח על סך ת"ת אדומים הנ"ל הנית הרב מוהרר"י העשיל תחת יד השליש הנ"ל אפטרופס של האשה הנ"ל הנ"ל כבוד הרב מפודקאמין לבטחון בתורת שלישות כמבואר בגבית דין שמראית לפנינו האשה הנ"ל שהעיד שהרב מפודקאמין השליש הנ"ל. וע"ד הזכויות שמראה הרב מו"ה העשיל שסילק לה כל המגיע לה, טוענת האשה שניתן לו כל הזכויות על סמך השט"ח על סך ת"ת אדומים אשר הושלש תחת ידי השלישי הנ"ל הרב מפודקאמין, והעמיד יסוד מיוסד על השט"ח הנ"ל שהי' ת"י אשר תוקפו של שט"ח הנ"ל כגבה דמי כדין שט"ח שהוא מוחזק.

והרב מוהרר"י העשיל משיב שהזכויות והתראות והזמנות מנגידי הגליל ומהרבנים פוטרים אותו מכל תביעות ממון שתובעת, אחר שסילק כפי הרשימה מהרב מפודקאמין. ועל דבר השט"ח מסך ת"ת אדומים וגבית דין של הרב מפודקאמין, משיב הרב מוהרר"י העשיל שמעולם לא יצא מתחת ידו שום סתם חתימה להשליש תחת יד הרב מפודקאמין, ומאריך בטענותיו בארוכה.

וזאת אשר יצא מאתנו, בתורת פסק דין גמור, בדבר השט"ח על סך שמונים אדומים הנ"ל, לית דין צריך בושש שמחויב הרב מוהרר"י העשיל לשלם תיכף ומיד כל יאחר ועיכוב פה עיר מלוכה ווארשי סך שמונים אדומים הנ"ל, ולית מאן דפליג, כי אף בשטרי זכיותיו שמראה הרב מוהרר"י העשיל הנ"ל, בכל מקום נאמר ונשנה תשלומי שמונים אדומים הנ"ל. ובדבר ת"ת אדומים שעל משמעות שט"ח הנ"ל, על פי דת ודין תורתנו הק' בעל השטר הנכתב בכל אופן המועיל על פי תקנת חכמינו "ל ומבואר בו כל דת"ן לבעל השטר חל על בעלת השטר האשה מ' וויטוש הנ"ל לישבע שמגיע לה דמי השט"ח, ומחויב הרב מוהרר"י העשיל לשלם תיכף הסך ת"ת אדומים הנ"ל עד פרוטה אחרונה עם כל הוצאת והזיקות כתוקפו של שט"ח הנ"ל.

אמנם שמענה כפי הרב מוהרר"י העשיל שרוצה לירד לעמק יהושפט לערוך משפטו עם הרב מפודקאמין בדבר השלישות ובדבר השט"ח עצמו, וחוששין אנחנו כאשר נראה בעליל שדרכו של הרב מוהרר"י העשיל בענינים האלה לאשתמוטי נפשאי ליגע את אשתו הראשונה מ' וויטוש הנ"ל, מזמן לזמן, וממקום למקום, כאשר עד עתה כל רודפיו לא השיגוהו, ונכון הי' הדבר שלא ליתן לו זמן בפריעת החוב ת"ת אדומים הנ"ל, אך נכנסנו לפנינו משורת הדין ליתן מקום לדבריו, בתנאי קודם למעשה, אם באלה ישמע ויציית הרב

מוהרר"ג העשיל הנ"ל שיתן גט פטורין פה עיר מלוכה ווארשי כמבואר לעיל לאשתו ולסלק לה סך שמונים אדומים הנ"ל תיכף, אז יתן הרב מוהרר"י העשיל בטחון מספיק או שט"ח וועקסיל בטוח בחתימת יד הרב המאה"ג הנגיד מוהרר"ן גטע אבד"ק פיעטורקוב, או בחתימת יד הרבני הנגיד המפורסם מוהרר"ר גרשון מק' לובלין, או איש בטוח כערכם, על סך ת"ת אדומים שפעצי', ויהי מונח תחת יד השליש הקצין הנגיד מוהרר"ר זנוויל סג"ל מדרעזון היושב פה עיר מלוכה ווארשי, ויהי מונח תחת יד השליש הנ"ל עד שישתעי דינא הרב מוהרר"י העשיל הנ"ל עם הרב הגדול הנגיד המפורסם מוהרר"ר חיים סג"ל אבד"ק פודקאמין בק' בראד בפני בית דין צדק, ויהי קיום על החתימות מעשה בית דין הנ"ל, כבוד הרב הגאון מוהרר"ר יוסף נ"י אבד"ק בראד הוא דודו של הרב מוהרר"י העשיל הנ"ל, ובצירוף הרבנים הנגידים המפורסמים ראשי קציני מנהיגי הקהילה דק' בראד, ולא יאחר הדבר מחצי אייר הסמוך תקכח"ת לפ"ק, וכפי הפסק דין כן יהי וכן יקום. גם בדבר נכסי מלוג שתובעת מ' וויטוש וכל טענות ותביעות, שם יקוב הדין את ההר שביניהם בק' בראד, ואחר הפסק דין דשם יבאו הנה עיר מלוכה ווארשי וכפי שיוגמר דינם בדיני ממון כך יתנהג השליש הקצין מו' זנוויל הנ"ל, למסור הבטחון שהושלש תחת ידו, ליד מי שיוכה בדין הזה בק' בראד כנ"ל.

אכן אם הרב מוהרר"י העשיל יהי סרבן בנתינת הגט ויהי הכרח לכופו ולרודפו לנתינת הגט, גם בדבר הסילוק שמונים אדומים שמחויב לסלק תיכף כנ"ל, אם יסרב אף באחת משתי אלה, אז נראה בעליל וניכר מחשבתו מתוך מעשיו שכל מגמותיו לייגע את אשתו הראשונה ביגיעות הרבה אשר תם כחה וכלה קרנה להוציא אף הוצאה כל דהיא כי נשארה בעירום ובחוסר כל ואין בידה מאומה מכל סך עצום ערך חמשים אלפים זהו פ' שהיו לה מבי' אבו', על ידי בעלה הרב מוהרר"י העשיל כנ"ל, הן בהיותה תחתיו והן אחר נתינת הגט בעל כרחיה, לזאת אחר סירובו של הרב מוהרר"י העשיל כנ"ל, מחויב הרב מוהרר"י העשיל לסלק תיכף הסך שמונה מאות אדומים דמי השט"ח הנ"ל בלי איחור ועיכוב כלל, רק חל על האשה מ' וויטוש לישבע שכדבר' שמגיע לה סך ת"ת אדומים דמי שט"ח ולא יאחר הדבר, שבועת האשה, ופרעון ת"ת אדומים, מיום א' פ' צו ב' ניסן הסמוך תקכח"ת לפ"ק, חוץ סך שמונים אדומים הנ"ל שטיטול בלא שבועה דמי שט"ח הראשון כנ"ל. ובדבר נכסי מלוג שתובעת האשה הנ"ל העולה לסך אלפים, ואין בידה שטר וראי', רק תביעות בעל פה, לזאת חל על הרב מוהרר"י העשיל לישבע שלא כילה קרנה נכסי מלוג שלה ונשבע ונפטר מטו"ת בעל פה הנ"ל. ועל נתינת הגט מחדש כנ"ל, רשות ביד האשה מ' וויטוש להדפו ולרדפו בערכאות עד מקום שידה מגעת, ובטחנו בכל בית דין צדק ויפה, וכל הירא וחרד לדבר ה' יתן כל המגנים ומצילים להאשה מ' וויטוש הנ"ל להצילה [מיד] בעלה מבקש רעתה ועומד על נפשה ומאודה.

כל הנ"ל יצא מאתנו בתורת פסק דין גמור על פי דו"ד תורתנו הק', ויאושר ויקוים בכל כפיות ונגישות, ובקשתינו מן האדונים הגדולים ה"ה האדה"ג החסיד הדוכס יאוי"פ הדוכס מארשלעק קורוני יר"ה ומן שריו הממונים וי"פ סענדיז', ליתן כל תוקף ואמיץ כח

[אוצר החכמה]

לדברי הד"ת והדין אשר יצא מאתנו רוב דעות הנבחרים למשפט הזה ולכופ כאגמון ראש המסרב בכפיות ונגישות, למען דעת שיש אלקים ושופטים בארץ.

הכ"ד אנחנו הנבחרים הבאים עה"ח היום יום ג' כ"ו אדר תקכח"ת לפ"ק פה עיר מלוכה ווארשי.

[אוצר החכמה]

הק' יצחק אייזיק מפילץ חב"ק עלקוש והגליל הנאב"י דד"א יצ"ו

ונאו' הק' ישראל בהרב ה"ה מהור"ר שאול זצ"ל מפינטשוב

הק' אשר בהר"ר אלחנן יצ"ו מפרשעדבורש, חמש המרוצה לשני הצדדים

אחר שיצא מאתנו הפסק דין הנ"ל דברנו על לב הרב מוהרר"י העשיל הנ"ל דברים המתיישבים, שיקיים הפסק דין הנ"ל כאשר קבלו הצדדים בקנין גמור אגב סודר וחתמו את עצמם באיסטרי' המשפט של הדוכס יר"ה משנה למלך פולין יר"ה, גם שלחנו כמה התראות להרב הנ"ל שיקיים ויתן גט פטורין ויסלק סך שמונים אדומים לאשתו ראשונה מ' וויטוש הנ"ל, ויתן בטחון לגמור דינם בק' בראד כמבואר בארוכה בפסק דין הנ"ל, והשיב וכפה מלא דיבר הרב מ' העשיל הנ"ל, שהוא מסרב בפסק דין הנ"ל, ולא יאבה ולא ישמע לפסק דין הנ"ל, והלך דרך עקלקלתון, ופעל אצל משפט הדוכס הנ"ל שיצא הדת שלא לדון בדבר לכופו לפטור את אשתו בגט פטורין פה עיר מלוכה ווארשי, רק לחרוץ משפטן בעסקי ממון שביניהם. וגם בעסקי ממון התחיל הרב מוהרר"י העשיל לבקש תחבולות לאשתמוטי נפשי מעיר מלוכה ווארשי לייגע את אשתו ולענותה כבתחילה להיות נעה וגדה כל ימי' בעירום ובחוסר כל. לזאת קנאת ה' צבאות תעשה זאת, ומסרנו הפסק דין הנ"ל לידי השלישי, אולי ישוב ויתרצה לומר רוצה אני לקיים הפסק דין הנ"ל, ואם לא ישוב ויתרצה, כוננו ידינו פסק דין המבואר להבא, כרצועה לרדות בו את המסרב, וזה תבניתו:

האשה צדקנית מרת וויטוש בת הרב המאה"ג המנוח מוהר"ר יוסף סג"ל לנדא זצ"ל, ובעלה הרב מוהרר"י העשיל בהרב הגאון מוהרר"מ מנים זצ"ל שגירשה בעל כרחה, שניהם כאחד באו הנה עיר מלוכה ווארשי, והתמצו את עצמם לגמור פה כל הדברים המעורבים שביניהם, עסקי נפשות בדבר הגט בעל כרחה, ועסקי ממון, ובחרו הצדדים זבל"ב וזבל"ב וחמש המרוצה להצדדים המכריע שעלה מתוך הקלפי על פי גורל, וקימו וקבלו הצדדים על עצמם בקנין גמור אגב סודר וחתמו שניהם כאחד בר"י [בדעה ישרה?] בלשון הקודש, גם חתמו בלשוניהם פולש בבי דואר במשפט הדוכס משנה למלך פולין יר"ה לאשר ולקיים, ונזדקקנו למשפטן אשר זה כמו ארבעה עשרה שנה האשה הנ"ל רודפת כקורא בהרים ומבקשת דין ומשפט, ועשינו כזאת באמיץ כח האדון הגדול הסענדז, של הדוכס הנ"ל.

ותורף טענות ותביעות האשה הנ"ל, באה כבעלת חוב ושטרא בידה בחתימת יד בעלה הרב מוהרר"י העשיל הנ"ל המגרשה בעל כרחה, שטר חוב אחד על סך ת"ת אדומים שפעצי', ושט"ח א' על סך שמונים אדומים שפעציל, וטענתה שסך שני שט"ח הנ"ל הן הנה דמי כתובתה המגיע לה, שסך כתובתה הי' סך תשעה עשר אלפים וחמשה מאות זה'

פוליש, והביאה ראי' וחיוזוק למענותה, תוקף פסק דין שיצא מפי קדוש הרב הגאון המפורסם מוהר"ר חיים הכהן ג"י אבד"ק לבוב הנכתב ונחתם יום א' כ"ו שבט תקכ"ה בק' לבוב, ומבואר בפסק דין הגאון הנ"ל שדמי שט"ח על סך שמונים אדומים מחויב הרב מוהרר"י העשיל לשלם להגרועה הנ"ל בלי שום פ"פ שבעולם. ועל דבר שהאשה מ' וויטוש לפי דבריה יש לה עוד שט"ח ואינם ברשותה, לא איבדה זכותה בשביל כך, וכשתתבע עם שט"ח אז יקוב הדין את ההר שביניהם. והרב מו' העשיל הנ"ל מצא מענה לפ"ד שהשט"ח על ת"ת אדומים מתחילה בא בס"ח ת"י הרב מפודקאמין, והרב הנ"ל כתב עליו משמעות על סך ת"ת אדומים ומסרו ליד האשה מ' וויטוש הנ"ל. ועל סך שמונים אדומים משיב, כאשר יצא הפסק דין מהגאון מלבוב, לא הי' אז בידו שטרי בירורים לסתור ^{הנ"ל} בח השט"ח הנ"ל, ורוצה לקרב משפטו שוב שנית לפני כבוד הגאון הנ"ל דק' לבוב.

ויצא מאתנו ח"מ על פי דו"ד, מאן דנקיט שטרא בידו הוה מוחזק ונשבע ונוטל, והאשה הנ"ל שט"ח בידה על סך ת"ת אדומים כנ"ל ובעלה הרב מו' העשיל אין בידו מאומה לגרוע כחו דהאי שטרא, לזאת חל שהאשה מ' וויטוש תשבע ותיטול, ודמי שט"ח על סך שמונים אדומים תיטול בלא שבועה כפי פסק דין הגאון מלבוב.

ובדבר טו"ת האשה שיתן לה המגרש בעל כרחיה גט פטורין שנית מרצונה כדי שתהי' מותרת להנשא לאיש, על פי גביות בית דין ושאר בירורין שביד האשה מ' וויטוש שנקרע הגט קודם שהגיע לידה, על פי דו"ד תורתנו הק' מחויב הרב הנ"ל להתירה מעיגון לגרשה שנית ברצון כאשר בארנו בפסק דין שני באר היטב שיש לכופו לגרשה שנית כנ"ל. אמנם אחרי שאין בדינו האמיץ כח לכופו פה עיר מלוכה ווארשי לנתינת הגט, רק לפסוק בדיני ממון, לזאת ההכרח לא יגונה, ופסק דין זה יצא מאתנו בעסקי ממון שביניהם כנ"ל, ועל כל פנים רשות ביד האשה הנ"ל להמציא לעצמה תחבולה ומצילים ומגינים לכופ את בעלה הנ"ל שיגרשה שנית ברצון כד"ת דתהוה שריא לעלמא.

כל הנ"ל יצא מאתנו הנבחרים היום יום ג' כ"ד אדר * תקכח"ת לפ"ק פה עיר מלוכה ווארשי.

הק' יצחק אייזיק מפילץ חב"ק עלקוש והגליל הנאב"י דד"א יצ"ו

ונא' ישראל בהרב מוהרר"ר שאול ז"ל מפינטשוב

ונא' אשר בהר"ר אלחנן מפרשעדבורש, חמש שעלה מתוך הקלפי בריצוי הצדדים

* טעות הדפוס נפל כאן בהעתקה, כי כ"ד אדר לא חל אז ביום ג' בשבוע מה גם שלא יתכן תאריך זה, בהאות והתאריך הקודם לו הוא כ"ו אדר, ונראה, שהיה זה באותו יום עצמו, הוא יום ג' כ"ו אדר.